

SESOTHO PUO YA PELE YA TLATSETSO: PAMPIRI YA II
SESOTHO FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER II

Nako: Dihora tse 2½

Matshwao a 100

DITAELO LE TLHAHISOLESEDING HO MOHLAHLOBUWA

1. Pampiri ena e na le maqephe a 6. Nnetefatsa hore o fuwe pampiri e felletseng.
 2. E arotswe dikarolo tse PEDI, e leng:
KAROLO YA A: DINGOLWA
KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO
 3. Latela ditaelo tse qalong ya KAROLO E NNGWE le E NNGWE ka tlhoko.
 4. Karolo ya A e na le dipotso tse NNE. Di arabe kaofela ha tsona.
 5. Karolo ya B e na le dipotso tse NNE, Potso ya 5, 6, 7 le 8. O tlameha ho kgetha ho araba E LE NNGWE ho potso ya 5 kapa ya 6 mme o boele o kgethe E LE NNGWE ho potso ya 7 kapa potso ya 8.
 6. Qala karolo E NNGWE le E NNGWE leqepheng le LETJHA. Hlokomela hore ha o ngole mosebetsi ka tlasa moralo. Meralo yohle e totobale mme e tlameha ho ba ka hodima ditema tsa hao tsa kgokahano.
 7. Ngola ka mongolo o makgethe, o balehang.
-

KAROLO YA A DINGOLWA**PATUWE L.E. Masooa****POTSO YA 1**

Bala qotso ena ka tlhoko o nto araba dipotso tse tla latela. Hopola hore dipotso tsa karolo ena di itshetlehile ka dikahare tsa buka.

Ditsebi, bana ba ithutileng mangolo ana a maholo, disaekholoji ba di bolelang, ba supa ka monwana o motenya haholo, mofuta ona wa kgodiso ya batswadi baneng ba bona. Ba re ngwana o lokelwa ho hodiswa ka tsela e nngwe e ikgethileng haholo, a fuwe sebaka le tokoloho ka lapeng la habo, a fuwe lerato le tlhompho hore ho be bonolo hore eo a rate lelapa la habo haholo. Ngwana ya jwalo, ho etsa diphoso tsa bophelo, ho ka ba thata haholo ho yena. Ngwana ya phelang bophelo ba kgatello le ka thupa ebang a fositse, o tlo lahleha haholo mohlang a reng o iketsetsa dintho ho feta ngwana ya hodisitsweng ka ho fuwa bolokolohi le lerato ka habo. Metswalle le bophelo ba yona bo potlakileng e teng. Le ha Bonolo a holetse lelapeng la mofuta ona, metswalle o ne a na le yona. Le yona metswalle ena, e na le mekgwa ya yona ya ho phela, e fapaneng le ya batswadi. Lefatshe la methaka ke le fapaneng haholo le la ka lapeng. Mona ngwana ya tshwananang le Bonolo o lokela ho tseba hore e be setho sa lelapa, o lokela ho se kene lefatsheng la matswalle. Le teng ebang a ikgethela ho ba karolo ya lefatshe la methaka, o lokela ho roba melao ya lelapa!

- 1.1 Metswalle ya Bonolo eo ho buuwang ka yona qotsong ena ke bomang? Bolela BA BABEDI feela. (2)
- 1.2 Ebe tikoloho eo bana baa ba phelang ho yona e susumetsa bophelo ba bona jwang? Tshehetsa karabo ya hao ka mabaka A MABEDI. (3)
- 1.3 Ho thwe, metswalle ya bona e phela bophelo bo "potlakileng". Ho ya ka diketsahalo tsa buka, bophelo bo potlakileng ke bo jwang? (2)
- 1.4 Na o ka re bophelo boo bo potlakileng bo bile botle kapa bobele ho Bonolo ka ho qolleha? Hlakisa ntlhakemo ya hao ka lebaka. (3)
- 1.5 Ebe phapano e teng dipakeng tsa bophelo ba Mamsy ba ka lapeng le ba methaka? Tiisa karabo ya hao ka lebaka. (2)
- 1.6 Ke thuto efe eo mme Dineo a ithutileng yona ka ho amohela bana ho tla robaletsa ha hae? (1)
- 1.7 Ke hobaneng ha mongodi a hlahisa bomme e le bona ba ka pelepele diketsahalang tsa pale ee? (2)

[15]

POTSO YA 2

Bontsha kamoo mongodi a atlehileng kateng ka ho sebedisa lewa la **"thehello ya baphethwa"** o ipapisitse le Hadiyo. Karabo ya hao e be mantswe a **120–150**.

O lebeletswe ho latela dihloohwana tse latelang:

- Sehalo e be se kgolwehang.
- O tlameha ho ipapisa le ditaba tsa buka.
- Qetellong ya karabo ya hao o ngole palo ya mantswe ka masakaneng.

Matshwao:

Dikahare

Sebopeho le puo

(10)

(5)

[15]

POTSO YA 3

Bala qotso ena ka tlhoko o nto araba potso e tla latela.

Metswalle ya Bonolo e kang Dimpho le Mmamsy e ne mo makalla hampe ka mofuta oo wa bophelo boo a neng a bo phela. "Nna ha ke bone lebaka le ka o thibelang ho nwa veini hang feela moketjaneng wa motswalle wa hao. E kae phoso ho ithabisa ka ho tantsha mminong ya dinako tsa rona?" Dimpho o kile a phephetsa Bonolo jwalo ba roble monakedi phakeng, kamora ho tswa dithutong tsa tlatsetso tsa thuto ya Mmetse, tse neng di kena ka Moqebelo.

Ntshetsa pele **puisano** e kahodimo e dipakeng tsa Dimpho le Bonolo. Sekaseka kamoo bobbe bo ileng ba hlola botle kateng puisanong ya bona. Hopola mabaka ao Bonolo a neng a itshehetsa ka ona kgahlanong le ao Dimpho a neng a mo hatella ka ona. Bolelele e be mantswe a dipakeng tsa **80–100**.

- Hopola hore palo ya mantswe a ditaba tsa hao e kenyelletsa dikahare feela.

Matshwao:

Dikahare

Sebopeho le puo

(6)

(4)

[10]

POTSO YA 4

Pheletso ya buka e bontsha **mothinya o sa lebellwang** ka mora ho amohelwa ha Bonolo sepetlele. Na ho jwalo? Hlakisa ntlhakemo ya hao o tshehetsa ka mabaka a utlwahalang. Bolelele ba mantswe e be a **180–200**.

Matshwao:

Dikahare

(13)

Sebopeho le puo

(7)

[20]**Matshwao a 60**

KAROLO YA B DITEMA TSA DIKGOKAHANO**DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE****KGETHA PAKENG TSA POTSO YA 5 LE 6.**

Kgetha tema E LE NNGWE feela. Hopola ho etsa moralo, mme o boele o lekole tema ya hao botjha ho e hlaola diphoso. Bolelele ba tema ya hao e be ba mantswe a **250–300** dikahare feela.

POTSO YA 5

O motjha wa mokgatlo o thusang ka ho lemosa batjha ka kotsi ya ho rafa merafong e kwetsweng. Ngolla malomao **lengolo** o mo tsebise ka dintle tseo mokgatlo wa lona o di etsang motseng wa heno.

Matshwao:

Dikahare, moralo le sebopeho

Puo, setaele le tokiso ya diphoso

(18)

(12)

[30]**KAPA****POTSO YA 6**

O kgethilwe ho emela sekolo sa lona ditlhodisanong tsa ho tshetleha puo ka sehlooho sena: "**Ha ke ne ke le Letona la Merafo le Tikoloho**". Ngola **puo** eo o tla fanang ka yona.

Matshwao:

Dikahare, moralo le sebopeho

Puo, setaele le tokiso ya diphoso

(18)

(12)

[30]

DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE**KGETHA PAKENG TSA POTSO YA 7 LE 8.**

Kgetha tema E LE NNGWE feela. Hopola ho etsa moralo, mme o be o boele o lekole tema ya hao botjha ho e hlaola diphoso. Bolelele ba tema ya hao e be ba mantswe a **100–120** dikahare feela.

POTSO YA 7

Kgaetsediao o rerile ho nyala mme o kopile hore o mo etsetse karete ya memo bakeng sa ho memela batho ho tla lenyalong la hae. Ngola **karete eo ya memo**.

Matshwao:

Dikahare, moralo le sebopeho

(6)

Puo, setaele le tokiso ya diphoso

(4)

[10]**KAPA****POTSO YA 8**

O moithuti ya komiting e thusang ho sebedisa dipampiri le dipolasetiki tsa kgale. Ngola pampitshana ya **tlhahisoleseding** moo o tsebisang baithutimmoho ka dintho tse ntjha tseo le di etsang ka tshebediso ya dipampiri le dipolasitiki tseo tsa kgale.

Matshwao:

Dikahare, moralo le sebopeho

(6)

Puo, setaele le tokiso ya diphoso

(4)

[10]

Matshwao a 40

MATSHWAO OHLE: 100